

SØNDAG D. 20. SEPTEMBER 2009

Prædiken af Søren P. Grarup

Indgangsort: Salme 73 v. 28

Epistel-læsning : Galaterbrevet kap. 5 v. 22 - kap. 6 v. 8

PRÆDIKENTEKST: **MATTÆUSEVANGELIET KAP. 6 V. 24-34**

Bekymringer - dem kender vi alle til. Måske ikke så meget bekymringer for dagligt brød og klæder, men så for alt muligt andet.

De fleste bekymringer, vi gør os, dem tager vi på forskud. Og det er vi jo nærmest nødt til at gøre - ellers risikerer vi at gå glip af dem ☺. For i de allerfleste tilfælde viser det sig jo, at de var overflødige - når lille Karen er kommet godt over vejen - når gæsterne havde en hyggelig aften, selv om bollerne ikke hævede, som de skulle - når chefen fuldstændigt forstod problemet på arbejdet og måske endda havde tænkt over det på forhånd - o.s.v.

Sådanne bekymringer er jo i grunden blot udslag af, at vi ikke er ligeglade med tingene.

Disse dagsligdags bekymringer kan jo også have den positive side, at de bliver en påmindelse til os om at lægge hverdagens store og små hurdler frem for Gud, og at modtage hjælp til at navigere mellem alle de små og store udfordringer, livet møder os med.

Gud ved udmærket, at vort liv og vor hverdag ikke er problemfri, og at vi langt fra altid kan se udfaldet af en udfordring på forhånd. "Hver dag har nok i sin plage," siger Jesus - han ved det godt, for sådan var hans eget liv som menneske i vor verden jo også.

Når Jesus siger til os, at vi ikke skal være bekymrede, så taler han om noget, der ligger et spadestik eller to dybere.

Han nævner bekymringen for mad og klæder - to fundamentale behov for ethvert menneske. Men hans konklusion: "Søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift," lader os forstå, at det han sigter til med disse to eksempler, er langt mere end blot disse to livsfornødenheder.

Hvad vil det så sige at søge Guds rige og hans retfærdighed?

Ordene står ret centralt i Jesu bjergprædiken.

Her taler han om ting - om holdninger, handlemønstre, livsførelse - som med tanke på den verden, vi nu engang lever i, og de kræfter, vi er op imod, og de kræfter, der kæmper inde i enhver af os virkelig kunne give os noget at bekymre os over.

Hvad med Jesu kendte ord om at vende den anden kind til - og om at elske sin fjende - eller om at afstå fra sin ret, så den, der måtte gøre krav på ens kappe også får kjortelen - for blot at nævne nogle få emner i bjergprædikenen.

Jesus synes at sætte så høje moralske standarder, at intet menneske kan leve op til dem. Hvis vi satte os for at gøre det, så ville vi holde højest en uge, inden vi gik til i bekymringer. For vi ville blive ribbet for alt, tromlet ned og udnyttet på det groveste, og dertil blive betragtet som tossegode tåber. For sådan tager en materialistisk og selvisk verden imod den slags.

Og dog ved alle, at hvis det var sådan, vi mennesker levede med hinanden, så ville jorden være et lige så lykkeligt sted som himlen.

Der er teologer, der mener, at de høje moralske standarder, som Jesus sætter i bjergprædikenen, kun skal tjene til at gøre det klart, at vi er syndere, som har brug for Guds nåde, så vi giver os til at søge Guds rige - eller i det mindste søge hans tilgivelse.

Dels tror jeg nu, at Jesus virkelig mener, hvad han siger - der er intet i bjergprædikenen, der antyder andet - tvært imod - han mener det ganske konkret. Dels er den slags taktisk overbudsforkyndelse ganske uvirksom, hvis det gælder om at overbevise os om, at vi er syndere.

I sin bjergprædiken taler Jesus om livet i Guds rige midt i denne verden - det rige, han siger, at vi skal søge først af alt.

Og hvordan er det, at han begynder hele denne prædiken? :

“Salige er de fattige i ånden,
for Himmeriget er deres.”

(Himmeriget er hos Mattæus synonymt med Guds rige.)

Og så udfolder Jesus denne overskrift i de følgende saligprisninger:

“Salige er de, som sørger,
for de skal trøstes.

Salige er de sagtmødige,
for de skal arve jorden.”

O.s.v.

Det er ikke en guddommelig løntabel for fortjenstfuld fromhed, Jesus stiller op.

Han taler om den livsforvandling, der sker, når et menneske - når vi træder ind i Guds rige, og Guds rige vinder terrain i vort hjerte og vort liv og vor færden.

Det er i det lys, Jesu bekymringsprovokerende høje standarder for livsholdning, livsførelse, forvaltning, mellemmenneskelig adfærd skal ses.

Og det er i det lys, hans ord til os om, at vi ikke skal bekymre os, men søge Guds rige først, skal høres.

“Ingen kan tjene to herrer.” siger Jesus, “Han vil enten hade den ene og elske den anden eller holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kan ikke tjene både Gud og mammon.”

Og så følger sammenligningen med himlens fugle og markens blomster.

Læg mærke til, at Jesus ikke siger: “I kan ikke tjene både Guds og Fanden.” Det behøver han ikke at sige, for det ved ethvert menneske i forvejen.

Han siger: “I kan ikke tjene både Gud og mammon.” - Mammon, det er lidt firkantet sagt pengene: De materielle goder, der synes at sikre vort liv, så vi ikke behøver bekymre os for dagligt brød, klæder, hus og hjem. Eller det er de ting, vi omgiver os med, og som giver os en fornemmelse af, at vi har kontrol over vort eget liv - og måske også andres. I vor tid gøres den slags op i penge. Mammon er dybest set vor egen magt over tilværelsen.

Vi er nødt til at tjene penge - men vi skal ikke tjene pengene. Jesus bruger her en herre-slave-terminologi i en klar og sand erkendelse af, at vi mennesker ikke kan leve uden en at have en myndighed over os, der er større end os selv.

Det er der mange i vor “postmoderne” tid, der vil anfægte. For parolen i dag lyder: Du skal være din egen herre. Men resultatet bliver, at man bliver slave under omverdenens forventninger, eller under de krav, man tror, omverdenen stiller - eller man bliver simpelt hen slave under mammon, så det ikke er mig, der ejer mine ting, penge, karriere - det er dem, der ejer mig. Der skal trædes vande voldsomt hårdt for at holde næsen oven vande, og der bliver virkelig rigelig anledning til bekymring.

I kan ikke tjene to herrer - I må vælge mellem Gud og mammon. Det er ikke sagt til dem, der har valgt at være sin egen herre - eller at være slave under mammon. Det er sagt til os, der har sagt ja til Jesus som vor Herre - til os, der kalder Gud vor far, og som lever midt i denne verden med alle dens krav og hurdler og udfordringer og bekymringer.

Det er sagt til os, der siger, vi tjener Gud, og ønsker at tjene Gud, men ind for hverdagens små og store udfordringer har så svært ved at slippe denne verdens logik og krav og tankegang, og derfor ustandselig prøver at tjene to herrer - både Gud og mammon.

Det handler om livsforandring.

Thomas Keeting - en gammel vis munk, der bor i USA - fortæller en historie om en mand, der som en del af sin livsrytme gik på druk hver lørdag aften. For ham var det dybt meningsfuldt, for han kunne drikke alle sine kammerater under bordet, og det gav ham en opstemt følelse af kontrol og magt over tilværelsen. For ham var denne magt og kontrol livets højdepunkt. En dag hørte han en evangelist på TV. Budskabet betog ham, og han besluttede at ændre sit liv. Han søgte efter den mest radikale ændring og blev munk i en af de strengeste klosterordener. Han overholdt alle munkelivets strenge regler - stod tidligt op, fulgte tidebønnerne, arbejdede hårdt, overholdt klostrets tavshed. Han var den ideelle munk.

Da fastetiden begyndte, overholdt han strengt alle fastereglerne. Men han bemærkede, at nogle af de ældre munke udeblev fra spisesalen, hvor de ellers skulle møde op for at spise ingenting. Den ene efter den anden fik influenza eller blev forkølet og lod sig indlægge på klostrets infirmeri. De fik måske en særlig diæt, der tog hensyn til deres dårlige helbred.

Da den store klokke ringede fasten ud natten til påskedag, var han helt alene i spisesalen. Alle de andre minke var væk - på særbehandling. Men da han vaklede derfra, svag og mager og syg af den strenge faste, følte han pludselig en voldsom triumferende opstemthed: Yes! Jeg har fastet alle de andre munke under bordet! - - ligesom han tidligere havde drukket sine kammerater under bordet.

Og Thomas Keeting spørger: Hvad er der forandret i denne mands liv? - Svaret er : Intet!

For nogle år siden blev jeg ringet op af en ung mand, der satte mig stævne på Hotel Radisson. Det var et par år eller tre efter, at konkurrencen på telefoni var givet fri. Han var i færd med at oprette et kristent telefonselskab i Danmark. Og hvis jeg kunne få min menighed involveret i det, så ville vi tjene styrkende med penge til vor mission. Jeg skulle ikke kigge længe på hans skitser og planer, før jeg kunne se, at det til forveksling lignede et pyramidespil.

Jeg spurgte ham, hvordan han dog havde fået idéen til det. Jo, han havde tidligere været en karriere- og pengejagende Kart Hurtigsmart. Men på en rejse i USA havde han hørt en prædikant, hvis budskab havde vendt hans liv om til Gud. For Gud ønsker ikke, at vi skal være fattige og svage. Gud ønsker, vi skal leve højt på alle hans gode gaver. Og bed om hvad som helst I vil - tro, at I har fået det, og så får I det. Og det var i hans hoved blevet til ideen om, at de kristne via menigheds-netværket kunne tjene penge - øh, som man kunne bruge til mission - mens han selv sad på toppen af pyramiden og scorede kassen.

Hvad havde forandret sig i hans liv? Intet!

Vi kan grine, smile skævt, ryste på hovedet eller forarges, ynkes over sådanne historier. Men ... lige efter afsnittet om at tjene Gud eller mammon, fortæstter Jesus bjergprædikenen med at sige: "Døm ikke, for at I ikke selv skal dømmes."

I kan ikke tjene både Gud og mammon. Jesus bruger en herre-slave-terminologi. Herren ejer slaven. Tror vi, at vi ejer os selv? Hvert menneske har brug for en større, styrende myndighed over sig - og får den.

Er det vores ting og penge, som gør tilværelsen behagelig, der ejer os, eller er det os, der ejer tingene og pengene? Har jeg en stilling, en position, en karriere, der gør mig til "somebody" - er det mig, der har den karriere, eller er det den, der har mig?

Jeg kalder mig kristen. Er Jesus min Herre - eller er han min nødløsning, når bekymringerne efterlader mig magtesløs?

Jeg ved fra mit eget liv, hvor let det er at stikke sig selv blår i øjnene og under dække af fromhed og gudsliv at lade mammon bestemme, når denne verdens logik, der ligger mig nærmest, modsiger Guds riges kærligheds-logik.

Og de spørgsmål, jeg netop listede op, skal ikke bare hænge i luften og sprede dunst af dårlig samvittighed. For dårlig samvittighed er oftest vejen durk ind i favnen på mammon og alle

mammoms bekymringer.

Med sine ord om, at vi ikke kan tjene både Gud og mammon - og sine malende billeder af himlens fugle og markens blomster og Guds grænseløse kærlighed selv til dem - kalder Jesus os ind i den livsforvandling, der sker, når vi søger Guds rige først.

Den livsforvandling er ikke et øjeblikks åndelig hokusfokus. Den kan være en lang vej, og det er ikke en let vej, for den går stik imod den logik og de normer og de krav, der gælder denne verden, hvor mammon er chef.

Det er ikke en let vej, men det er en god vej, fordi vi dér skridt for skridt opdager og oplever, at Guds kærlighed altid er større end alle vore bekymringer tilsammen.

Det er en god vej, fordi vi dér skridt for skridt opdager og oplever, at de høje standarder, der før lignede uopfyldelige krav med al den bekymring, det kan efterlade, i virkeligheden er livgivende gaver, fordi vort eget liv forvandles af sandhed til sandhed, af kærlighed til kærlighed.

Det er en god vej, fordi vi dér opdager og oplever, at Gud, vor Far, i alle ting har uendelig omsorg for os.

Det er Guds nåde mod os og mod hele menneskeheden, at vi kaldes ind på den vej, Guds riges vej.

Selv de fattige i ånden kan vandre ad den vej - for Guds nåde er gratis, åben, fri! Og netop derfor koster det hele vort liv at tage mod den.

Vi kan ikke tjene både Gud og mammon.

Amen.